

Mogelijkheden tot (gedeeltelijk) kwijtschelden van NOW-schuld

Uitgangspunt

Het verstrekken van NOW-subsidiegelden aan bedrijven die voldoen aan de NOW-subsidievoorwaarden is geoorloofd en wordt niet gezien als het bieden van staatssteun. Een bedrijf dat te veel NOW-subsidie heeft ontvangen heeft een NOW-schuld bij UWV en dit bedrijf is verplicht om dit terug te betalen aan UWV. UWV op zijn beurt is verplicht om de openstaande NOW-schuld (het vaststellingsbedrag minus het voorschotbedrag voor elke NOW-regeling) in te vorderen. In z'n algemeenheid geldt dat UWV geen NOW-schuld mag kwijtschelden.

Er twee mogelijkheden om financiële ruimte te bieden aan bedrijven die de terugvorderingen niet (volledig) kunnen betalen. Bij de totstandkoming van een onderhands schuldenakkoord op grond van de Wet Homologatie Onderhands Akkoord (WHOA) kan UWV zelf besluiten dan wel door de rechter gedwongen worden (homologatie: bekrachtiging door de rechter) om akkoord te gaan met een (gedeeltelijke) kwijtschelding van openstaande NOW-schuld. Daarnaast biedt de Algemene wet bestuursrecht een mogelijkheid aan het bedrijf met NOW-schuld om UWV te verzoeken over te gaan tot (gedeeltelijke) kwijtschelding van NOW-schuld. Bij deze tweede genoemde situatie speelt het kader van de WHOA geen rol. Voorliggende tekst bevat informatie op hoofdlijnen over beide mogelijkheden.

1. Mogelijkheid/verplichting tot (gedeeltelijke) kwijtschelding binnen het kader van de WHOA

Bedrijven met grote schuldenposities kunnen op grond van de Wet Homologatie Onderhands Akkoord (WHOA) komen tot schuldsanering. De WHOA is in werking getreden op 1 januari 2021 en is ondergebracht in de Faillissementswet. UWV kan als schuldeiser (openstaande NOW-vorderingen) worden gevraagd mee te werken aan de totstandkoming van een schuldsaneringsvoorstel via de WHOA-procedure. Het (gedeeltelijk) kwijtschelden van NOW-schuld via een WHOA-akkoord wordt door de Europese Commissie gezien als het bieden van geoorloofde staatssteun.

De WHOA biedt twee mogelijkheden:

- Het realiseren van een reorganisatie-akkoord: Bedrijven met toekomstperspectief hebben met de WHOA een instrument in handen om faillissement te voorkomen. De ondernemer met schulden houdt tijdens het WHOA-traject de controle over zijn bedrijf kan blijven ondernemen. Het bedrijf overlegt met schuldeisers, de gemaakte afspraken worden vastgelegd in een conceptakkoord van de schuldenregeling waarover moet worden gestemd. Daarna bevestigt de rechtbank (homologatie) het akkoord op de voorgestelde schuldenregeling. Als alle betrokken schuldeisers en aandeelhouders akkoord zijn met het conceptakkoord kan homologatie achterwege blijven. Als niet alle schuldeisers of aandeelhouders hebben ingestemd met het conceptakkoord, dan is na de homologatie door de rechter sprake van een dwangakkoord. Alle betrokken schuldeisers en aandeelhouders zijn verplicht om zich te houden aan het gehomologeerde akkoord, ook als ze op grond van het bereikte akkoord genoeg moeten nemen met bijvoorbeeld een gedeeltelijke afboeking, kwijtschelding van schulden of uitstel van betaling.
- Het realiseren van een liquidatie-akkoord: Bedrijven zonder toekomstperspectief kunnen de WHOA inzetten voor de financiële afwikkeling van een bedrijf. De WHOA maakt het mogelijk om gecontroleerd te stoppen terwijl de ondernemer zeggenschap over zijn bedrijf houdt. Dit in tegenstelling tot een faillissement waarbij een curator het bedrijf overneemt en de ondernemer zelf geen inspraak meer heeft.

Aandachtspunten bij het beoordelen van een conceptvoorstel schuldenakkoord

Het bedrijf, de gemachtigde van het bedrijf (advocaat) of de aangewezen herstructureringsdeskundige legt een conceptvoorstel voor aan de betrokken crediteuren. Bij de beoordeling van het conceptvoorstel zijn voor UWV in ieder geval de volgende punten van belang:

- Hoogte van de openstaande NOW-vordering. *Voor nadere informatie: zie verderop.*
- Financieel-economisch beeld. Hoeveel geld is beschikbaar voor de schuldeisers?
 - Reorganisatieakkoord: opvatting over de gepresenteerde economische levensvatbaarheid van het bedrijf (i.c. financieel-economische analyse van het reorganisatie- en schuldhierstructureringsvoorstel).
 - Liquidatieakkoord: opvatting over de gepresenteerde liquidatiewaarde.
- Onderbouwing van de gehanteerde indeling in klassen. Zitten gelijkwaardige schuldeisers in dezelfde klassen?
- Onderbouwing van de gehanteerde verdeelsleutel op grond waarvan het voor de schuldeisers beschikbare bedrag over de klassen.

De hoogte van de openstaande vordering van UWV

De WHOA is een stemprocedure. De advocaat geeft aan welke vorderingen bij hem bekend zijn. UWV zal moeten nagaan of dat bedrag correct is. Immers, na homologatie kan het akkoord niet meer worden aangepast en na homologatie is er geen mogelijkheid tot hoger beroep of cassatie.

UWV hanteert de volgende lijn bij het bepalen van de hoogte van de openstaande NOW-vordering. Bij de totstandkoming van een reorganisatieakkoord:

- De hoogte van de openstaande vordering van UWV is in ieder geval het bedrag van de vastgestelde terugvorderingen.
- Het bedrijf kan er voor kiezen om de voorschotbedragen van de NOW-regelingen waarvoor hij de aanvragen subsidievaststelling nog moet indienen al dan niet op te nemen als geschatte vorderingen in het conceptvoorstel.
 - Indien hij hier wel voor kiest, dan bestaat de NOW-schuld die meeloopt in het conceptakkoord uit alle vastgestelde bedragen plus alle voorschotbedragen.
 - Indien hij er voor kiest om de geschatte vorderingen niet mee te laten lopen, dan heeft het bedrijf na afronding van het WHOA-traject nog steeds de verplichting om de openstaande subsidievaststellingen alsnog in te dienen. Mocht dit leiden tot een nieuwe NOW-schuld, dan gaat UWV dat bedrag volledig terugvorderen.

Bij de totstandkoming van een liquidatieakkoord:

- De hoogte van de openstaande NOW-vordering van UWV bestaat uit de som van de vastgestelde vorderingen (terugvorderingsbeschikkingen) en de geschatte vorderingen (voorschotbedragen). *Dit is gelijk aan de handelwijze van UWV richting de curator tijdens het faillissementsproces.* Het bedrijf heeft hier (in tegenstelling tot de totstandkoming van een reorganisatieakkoord) geen keuzemogelijkheid om bepaalde geschatte vorderingen niet mee te nemen in het WHOA-traject.
- Het bedrijf heeft twee keuzemogelijkheden om te komen tot vaststellingen van openstaande tranches:
 - Het bedrijf kan kiezen voor het aanvragen van alle nog openstaande subsidievaststellingen. Vervolgens moet het bedrijf de door UWV vastgestelde terugvorderingsbedragen laten meelopen in zijn conceptvoorstel.
 - Het bedrijf kan als alternatief kiezen voor het afzien van de openstaande subsidievaststellingen. Deze keuze kan het bedrijf kenbaar maken door in het aanvraagformulier aan te geven dat hij afziet van de subsidie. UWV zal nihilstellingsbeschikkingen en terugvorderingsbeschikkingen (ter grootte van de verstrekte voorschotbedragen) afgeven. Vervolgens moet het bedrijf de voorschotbedragen laten meelopen in zijn conceptvoorstel. Indien later blijkt dat het voorstel niet wordt gehomologeerd, kan UWV op verzoek van het bedrijf overgaan tot herziening van deze nihilstellingsbeschikkingen om het bedrijf de gelegenheid te geven om alsnog de subsidievaststellingen aan te vragen.
- Als UWV en het bedrijf niet komen tot overeenstemming over de hoogte van de NOW-schuld, dan zal UWV het definitieve voorstel in alle gevallen betwisten bij de rechter.

Contact met UWV over uw WHOA-traject verloopt via het volgende adres:

UWV
 Uitkeren VFV administratie Leeuwarden
 T.a.v. NOW
 Postbus 287

2. Mogelijkheid tot (gedeeltelijke) kwijtschelding buiten het kader van de WHOA

Rechtspersonen en natuurlijke personen hebben de mogelijkheid om buiten het kader van de WHOA een verzoek tot (gehele of gedeeltelijke) kwijtschelding van NOW-schuld in te dienen bij UWV. Bij het behandelen van een dergelijk verzoek maakt UWV een onderscheid tussen twee groepen:

1. Rechtspersoon en natuurlijke persoon handelend in de uitoefening van zijn bedrijf
2. Natuurlijke persoon niet handelend in de uitoefening van zijn bedrijf

Groep 1: Rechtspersoon en natuurlijke persoon handelend in de uitoefening van zijn bedrijf

De beoordeling van een kwijtscheldingverzoek vindt plaats in twee stappen:

- Stap 1: UWV moet in eerste instantie het verzoek tot kwijtschelding toetsen aan artikel 4:94a Awb. Artikel 4:94a Awb luidt als volgt: "*Tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald, kan een bestuursorgaan een geldschuld geheel of gedeeltelijk kwijtschelden indien de nadelige gevolgen van de invordering onevenredig zijn in verhouding tot de met de invordering te dienen doelen.*" Als UWV van mening is dat dit het geval is, dan komt de NOW-schuld in beginsel voor kwijtschelding in aanmerking.
Bij stap 1 hoort ook het bepalen van de omvang van de openstaande NOW-schuld van het bedrijf in het geval nog niet alle subsidiebedragen zijn vastgesteld.
- Stap 2: Als het antwoord op de vorige vraag bevestigend luidt, dan moet UWV vervolgens beoordelen of kwijtschelding geen ongeoorloofde staatssteun is. **Zodra stap 1 met succes voor het bedrijf is afgerond, zal UWV contact met hem opnemen om verder te bespreken hoe we kunnen komen tot deze beoordeling en welke aanvullende (financiële) gegevens van het bedrijf we hierbij nodig hebben.**

Nadere informatie bij stap 1

Artikel 4:94a Algemene wet bestuursrecht (Awb)

Binnen de NOW-regeling is geen bepaling over het kwijtschelden van een NOW-schuld opgenomen. Het gaat bij de toetsing op grond van artikel 4:94a Awb per definitie om bijzondere omstandigheden in een individuele casus. Er is niet op voorhand aan te geven in welke omstandigheden de NOW-schuld kan worden kwijtgescholden. Artikel 4:94a Awb geeft een bevoegdheid die slechts in uitzonderlijke gevallen kan worden toegepast. UWV zal dan ook terughoudend omgaan met deze bevoegdheid.

Het is aan het bedrijf om zijn verzoek tot (gedeeltelijke) kwijtschelding met argumenten te onderbouwen. Uit het verzoek zal moeten blijken waarom UWV in zijn specifieke situatie over zou moeten gaan tot kwijtschelding. De argumenten moeten bezien worden in hun onderlinge samenhang en in de context waarin ze worden ingebracht en aangedragen. Bij de beoordeling of de nadelige gevolgen van de invordering onevenredig zijn in verhouding tot de met de invordering te dienen doelen weegt UWV de zeer ruime en coulante betalingsregeling mee.

Indien het bedrijf financiële stukken overlegt ter onderbouwing van zijn verzoek zal UWV deze stukken analyseren. UWV toetst in ieder geval of het bedrijf op het moment van aanvraag geen aflossingscapaciteit heeft en de verwachting of in de toekomst wel aflossingscapaciteit ontstaat en toetst of het bedrijf levensvatbaar is. Indien het bedrijf niet levensvatbaar is werkt UWV niet mee aan een verzoek tot kwijtschelding. Er zijn dan voorliggende andere procedures waaronder faillissement en WHOA.

Ontvangst kwijtscheldingsverzoek op het moment waarop nog niet alle tranches zijn vastgesteld

Een kwijtscheldingsverzoek kan komen op het moment waarop nog niet alle verleende tranches zijn vastgesteld. UWV hanteert de volgende lijn:

- Voor een kans van slagen moet een kwijtscheldingsverzoek zien op alle verleende tranches.
- Het bedrijf heeft twee keuzemogelijkheden om te komen tot vaststellingen van openstaande tranches, zodat UWV voorafgaande aan het besluit op het kwijtscheldingsverzoek duidelijkheid heeft over de exacte omvang van de vordering:
 - o Het bedrijf kan kiezen voor het aanvragen van alle nog openstaande subsidievaststellingen.

- Het bedrijf kan als alternatief kiezen voor het afzien van de openstaande subsidievaststellingen. Deze keuze kan het bedrijf kenbaar maken door in het aanvraagformulier aan te geven dat hij afziet van de subsidie. UWV zal nihilstellingsbeschikkingen en terugvorderingsbeschikkingen (ter grootte van de verstrekte voorschotbedragen) afgeven. Indien later blijkt dat UWV negatief oordeelt over het verzoek tot (gedeeltelijke) kwijtschelding, kan UWV op verzoek van het bedrijf overgaan tot herziening van deze nihilstellingsbeschikkingen om het bedrijf de gelegenheid te geven om alsnog de subsidievaststellingen aan te vragen.

Groep 2: Natuurlijk persoon niet handelend in de uitoefening van zijn bedrijf

Indien een natuurlijk persoon die zijn bedrijf heeft beëindigd of verkocht een verzoek om (gedeeltelijke) kwijtschelding van NOW-schuld indient vindt een licht afwijkende beoordeling van het kwijtscheldingsverzoek plaats. Voor deze groep geldt een andere invulling van artikel 4:94a Awb dan zoals hierboven beschreven voor groep 1.

Het gaat hier om een verzoek van een natuurlijk persoon die zijn bedrijf heeft beëindigd of heeft verkocht, geen – op de markt van invloed zijnde – geldelijk voordeel heeft ontvangen en geen ander bedrijf meer drijft.

De beoordeling van kwijtscheldingsverzoeken van personen uit groep 2 ziet er als volgt uit:

- Beoordeling op basis van artikel 4:94a Awb: zijn de nadelige gevolgen van de invordering onevenredig in verhouding tot de met de invordering te dienen doelen? Dit is exact gelijk aan de beoordeling zoals hierboven beschreven voor bedrijven (groep 1). Zo ja: dan kan UWV overgaan tot kwijtschelden.
- Zo nee, dan moet UWV beoordelen of de schuldenaar voldoet aan één van de volgende voorwaarden voor kwijtschelding. Zo ja, dan kan UWV overgaan tot kwijtschelden:
 - a. Hij heeft gedurende vijf jaar volledig aan zijn betalingsverplichtingen op basis van de beschikbare aflossingscapaciteit voldaan;
 - b. Hij heeft gedurende vijf jaar niet volledig aan zijn betalingsverplichtingen op basis van de beschikbare aflossingscapaciteit voldaan, maar hij heeft het achterstallige bedrag (het verschil) over die periode alsnog betaald;
 - c. Hij heeft gedurende vijf jaar geen betalingen verricht vanwege het ontbreken van enige aflossingscapaciteit en het niet aannemelijk is dat hij deze (aflossingscapaciteit) op enig moment zal gaan krijgen; of
 - d. Hij lost een bedrag, overeenkomend met ten minste 50% van de restsom in één keer af voor zover dit bedrag niet minder is dan het totale bedrag dat wordt terugbetaald volgens a of b.

In aanvullingen op de punten a t/m d:

- De 5-jaarstermijn wordt gehanteerd als de aflossingscapaciteit is gebaseerd op 95% van de bijstandsnorm. De onder a en b genoemde termijn van vijf jaar wordt verkort tot drie jaar als de aflossingscapaciteit is gebaseerd op 90% van de bijstandsnorm.
- De onder a, b en c genoemde termijn is tien jaar indien de vordering het gevolg is van het niet nakomen van de inlichtingenplicht.
- De termijn van drie, vijf of tien jaar begint te lopen vanaf de datum dagtekening van het terugvorderingsbesluit. Het is niet noodzakelijk dat de schuldenaar de gehele termijn een natuurlijk persoon, niet in de uitoefening van zijn bedrijf is. Dat is enkel noodzakelijk op het moment van indiening van het kwijtscheldingsverzoek.

Tot slot

Als sprake is van kenbaar misbruik of oneigenlijk gebruik zal UWV de NOW-schuld niet kwijtschelden. Als UWV van oordeel is dat het bedrijf respectievelijk de natuurlijke persoon niet handelend in de uitoefening van zijn bedrijf opzettelijk of aan grove schuld te wijten niet voldoet aan zijn verplichtingen die voortvloeien uit de subsidierelatie, dan zal UWV ook niet overgaan tot kwijtschelden.

Ook zal UWV het kwijtscheldingsverzoek afwijzen als er op het moment van het ingediende verzoek tot kwijtschelding een onderzoek loopt naar misbruik of oneigenlijk gebruik. Mocht uit het onderzoek alsnog blijken dat er geen sprake is geweest van misbruik of van oneigenlijk gebruik, dan kan het bedrijf respectievelijk de natuurlijke persoon niet handelend in de uitoefening van zijn bedrijf opnieuw een verzoek tot kwijtschelding indienen.

Een verzoek tot kwijtschelding kan gericht worden aan:

UWV
Uitkeren VFV administratie Leeuwarden
T.a.v. NOW
Postbus 287
8901 BB Leeuwarden

Op een verzoek tot kwijtschelding neemt UWV een besluit. UWV dient het besluit te nemen binnen een termijn van acht weken. Tegen het besluit kan bezwaar en (hoger-)beroep worden aangetekend.

Schuldhelpverlening (Msnp en Wsnp)

De natuurlijke persoon met een problematische financiële schuldenpositie kan de gemeente waar hij woonachtig is vragen om schuldhelpverlening. Op grond van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening kan de gemeente betrokken natuurlijke persoon helpen te komen tot een minnelijke schuldregeling natuurlijke personen (Msnp). Een Msnp-traject kan worden afgerond met een (gedeeltelijke) schuldsanering. Als alle schuldeisers meewerken kan een minnelijk saneringsakkoord worden gesloten buiten de rechter om. Als niet alle schuldeisers willen meewerken, heeft de natuurlijke persoon de mogelijkheid om de rechter te vragen een dwangakkoord op te leggen. Langs deze weg bestaat voor UWV de mogelijkheid dan wel de verplichting om over te gaan tot (gedeeltelijke) kwijtschelden van NOW-schuld. UWV werkt in beginsel mee aan Msnp-trajecten.

Mocht voorgaande mislukken, dan heeft de natuurlijke persoon aansluitend de mogelijkheid om een beroep te doen op de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp; ondergebracht in de Faillissementswet). Een verzoek om te worden toegelaten tot een schuldsaneringsregeling op grond van de Wsnp moet worden ingediend bij de rechtbank. Ook langs deze weg kan UWV mogelijk overgaan tot (gedeeltelijk) kwijtschelden van NOW-schuld.

In voorliggende notitie wordt niet nader ingegaan op Msnp- en Wsnp-trajecten.

-0-0-0-